

Sygn. akt: I C 212/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kuchta

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa A. L. (1), B. S. (1), C. O.

przeciwko G. L. (1)

o zachówek

- zasądza od pozwanego G. L. (1) na rzecz powódki A. L. (1) kwotę 52.800 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące osiemset) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo A. L. (1) w pozostałym zakresie;
- oddala powództwo powódki B. S. (1);
- oddala powództwo powódki C. O.;
- zasądza od pozwanego na rzecz powódki A. L. (1) kwotę 1.328,92 zł (jeden tysiąc trzysta dwadzieścia osiem i 92/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- zasądza od powódki B. S. (1) na rzecz pozwanego kwotę 3.072,32 zł (trzy tysiące siedemdziesiąt dwa i 32/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- zasądza od powódki C. O. na rzecz pozwanego kwotę 3.072,32 zł (trzy tysiące siedemdziesiąt dwa i 32/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- poleca kasie Sądu Okręgowego w Gliwicach zwrócić powódce B. S. (1) kwotę 1.925,13 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 212/18

UZASADNIENIE

Powodowie A. L. (1), B. S. (1), C. O. w pozwie z dnia 19.08.2016r wnieśli o zasądzenie od pozwanego G. L. (1) na swoją rzecz kwot odpowiednio 90 032 zł, 16 832 zł, 16 832 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia

pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazały, iż wskazanych kwot dochodzą od pozwanego z tytułu należnego im zachowku po zmarłym G. L. (2) – mężu powódki A. L. (1), ojcu pozostałych powódek oraz pozwanego. Zmarły nie pozostawił testamentu, jednakże za życia dokonał szeregu rozporządzeń majątkowych w postaci darowizn nieruchomości oraz środków pieniężnych na rzecz pozwanego oraz powódek S. i O., przy czym najwięcej otrzymał pozwany G. L. (1) (dom mieszkalny, zabudowania gospodarcze, teren pod zabudowę mieszkalną), zaś ww. powódki otrzymały tylko darowizny pieniężne po 73 200 zł. Jedynym spadkobiercą który nie otrzymał żadnych darowizn była powódka A. L. (1). Gdyby zmarły nie dokonał wyżej opisanych rozporządzeń, wartość spadku po nim wynosiłaby 720 256 zł, zaś należne powódkom zachowki odpowiadałyby kwotom wskazanym w pozwie. Powódki w pozwie określiły swój zachówek jako połowa wartości udziału spadkowego, który by im przypadła przy dziedziczeniu ustawowym. Przed wniesieniem pozwu powódki bezskutecznie wzywały pozwanego do zapłaty.

Pozwany w odpowiedzi wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powódek kosztami postępowania; z ostrożności procesowej wniósł o rozłożenie zasądzonych świadczeń na raty. W uzasadnieniu wskazał, iż na poczet substratu zachowku należy zaliczyć darowizny dokonane przez G. L. (2) na rzecz powódek S. i O. po 73 200 złotych oraz na rzecz powódki S. darowizny dokonanej w 1981 roku w wysokości 100 000 ówczesnych złotych, co po waloryzacji na chwilę sporządzania odpowiedzi na pozew ma odpowiadać kwocie 32 481,69 zł. Nadto opinia prywatna na podstawie której zostało wyliczone żądanie jest obciążona szeregiem błędów metodologicznych dyskwalifikujących ją. Wartość ta jest w rzeczywistości o wiele niższa – w myśl operatu sporządzonego na jego zlecenie wartość działki (...) wynosi co najwyżej 237 000 złotych. Nadto od początku lat 80 – tych do dnia dokonania darowizny pozwany dokonywał nakładów na tą nieruchomość zwiększających jej wartość, która wówczas nie stanowiła jego własności a zatem przysługiwało mu względem G. L. (2) roszczenie o ich zwrot, które do dnia jego śmierci nie zostało zaspokojone - wchodzi więc one w skład długów spadkowych, również winno mieć wpływ na wysokość zachowku. Pozwany dokonał również nakładów na nieruchomość po otrzymaniu darowizny. Wartość tych nakładów pozwany szacuje na co najmniej 150 000 złotych.

Żądanie powódek S. i O. winno ulec oddaleniu albowiem powódki zostały zaspokojone darowiznami.

Wniosek o rozłożenie ewentualnie zasądzonych świadczeń na raty pozwany uzasadniał trudną sytuacją materialną oraz osobistą.

Sąd ustalił:

G. L. (2), mąż powódki A. L. (1) oraz ojciec pozostałych powódek oraz pozwanego zmarł w dniu 25 maja 2014 roku. Postanowieniem z 29 stycznia 2016 roku sygn. akt I Ns 1831/15 Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach stwierdził, iż spadek po nim nabyli na podstawie ustawy powódki oraz pozwany, każdy z nich w ¼ części.

Zmarły G. L. (2) za życia, na podstawie umowy z 8 września 2010 roku, podarował pozwanemu nieruchomość położoną w Z., dla której Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadził księgę wieczystą (...). Nieruchomość ta składała się z działek (...). Przed dokonaniem darowizny wielokrotnie dawał do zrozumienia pozwanemu, iż w przyszłości zamierza przekazać jemu całe gospodarstwo z zabudowaniami, co akceptowali pozostali członkowie rodziny. Córki natomiast miały dostać pole. Zarówno przed dokonaniem darowizny nieruchomości jak i po jej dokonaniu pozwany poczynił szereg nakładów na nieruchomość takich jak: remont dachu, wymiana okien, ocieplenie budynku, wymiana elewacji, wymiana rynien. Jeszcze za życia G. L. (2) wyburzono chlew i stodołę i w to miejsce wykonano przybudówkę tj. pokój z kuchnią i łazienką, którą następnie wytynkowano. Przystosowanie stodoły do celów mieszkaniowych wymagało wykonania posadzek, nowych murów, sufitu, okien, drzwi, wykonania łazienki, sypialni, pociągnięcia mediów (kanalizacja, prąd, woda), wykonania osobnego wejścia do budynku wraz z osobnym wiatrołapem. Ww. prace finansował pozwany, pozwany też pracował przy ich wykonywaniu. Pomagał mu ojciec (z wykształcenia był murarzem). Powódki S. i O. w pracach tych nie partycipowały. Pozwany mieszkał w tej przybudówce do czasu wyjazdu do Niemiec. Pozwany wspólnie z ojcem regularnie co kilka lat konserwował dach na garażu, szopie, chlewie, wiatrołapie. Nadto po śmierci G. L. (2) wykonano inne prace na nieruchomości, jak: odwodnienie działki, utwardzono wjazd na posesję, wymieniono rynny, wyremontowano łazienkę, wstawiono nowe drzwi wejściowe do budynku. Część nieruchomości została wynajęta na cele mieszkaniowe najpierw państwu N. a od 2001 roku P. K. oraz jego żonie B. K. z

czynszem najmu początkowo od 150 zł miesięcznie do 650 zł miesięcznie od grudnia 2015 roku. W okresie zajmowania przybudówki najemcy dokonali wymiany okien, wymiany centralnego ogrzewania, położenia paneli na podłogach, remontu łazienki; na całość prac najemcy przeznaczyli około 10 000 złotych.

W kwietniu 2010 roku G. L. (2) sprzedał działkę budowlaną za łączną kwotę 160 000 złotych; po odliczeniu kosztów pozostałą kwotę 146 400 zł podarował powódkom S. i O. - po 73 200 złotych na rzecz każdej z nich.

Na początku lat 80-ych X wieku powódka S. zakupiła wraz z mężem używany samochód F. (...), z własnych środków; mąż na ten cel zaciągnął pożyczkę.

Pozwany G. L. (1) wyjechał do Niemiec w 1987 roku, następnie do Niemiec wyprowadziły się obie powódki. Po śmierci G. L. (2) do Niemiec wyjechała powódka A. L. (1), zabierając po uprzedniej ekshumacji ze sobą ciało G. L. (1) i dokonując jego pochówku w Niemczech. Stało się przyczyną skonfliktowania rodziny.

Po śmierci G. L. (1) pozwany w dniu 30 października 2015 roku sprzedał nieruchomość rolną położoną w Z., dla której Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą (...) (działka (...)) J. R. za cenę 32 000 złotych; była to jeszcze cena uzgodniona przez G. L. (1) za życia. J. R. wraz ze swoim ojcem jeszcze przed nabyciem faktycznie korzystali z tej działki na mocy ustnej umowy z G. L. (2).

Ze sporządzonej na zlecenie Sądu opinii biegłej z zakresu szacowania nieruchomości K. B. (1) wynika, iż wartość rynkowa nieruchomości dla której SR w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą (...) wynosi według stanu na dzień 8 września 2010 roku (data darowizny) wynosi 244 000 złotych; wartość rynkowa nakładów poczynionych do dnia 8 września 2010 roku tj. do dnia zawarcia umowy darowizny wynosi 90 000 złotych, zaś nakładów poczynionych po tej dacie 94 000 złotych. Aktualna wartość rynkowa tej nieruchomości (uwzględniająca dokonane nakłady) wynosi 338 000 złotych. Wartość rynkowa nieruchomości gruntowej rolnej (działka nr (...)) wynosi z kolei wg. cen aktualnych 60 000 złotych, zaś na dzień 30 października 2015 roku (data sprzedaży działki przez pozwanego) wynosiła 55 000 złotych.

Pismem z 25 maja 2016 roku powódki wezwały pozwanego do zapłaty kwot dochodzonych pozwem tytułem uzupełnienia zachowku po zmarłym G. L. (2) do dnia 15 czerwca 2016 roku. Pozwany w odpowiedzi odmówił zapłaty jakichkolwiek kwot na rzecz powódek.

(dowody: dokumenty zawarte w aktach Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach sygn. I Ns 1831/15, a z nich postanowienie z dnia 29 stycznia 2016r., oraz dokumenty Urzędu Stanu Cywilnego, odpisy Ksiąg Wieczystych nr (...) w aktach k. 17-23, pismo prywatne zatytułowane "Operat szacunkowy" W. Ś. k. 24-50, pismo powodów z 25 maja 2016r., pisma powodów z 25 maja i 24 czerwca 2016r., pismo pozwanego z 3 sierpnia 2016 k. 21-23, pismo prywatne zatytułowane "Operat szacunkowy" K. U. k. 70-116, rachunki i faktury z maja 2009 nr (...), z dnia 25 września 2010, 27 września 2010, 16 września 2010r., 28 września 2010r., 28 września 2010r., 13 października 2010r., 18 października 2010r., 21 października 2010r., 21 października 2010r., 17 listopada 2010r., 4 listopada 2010r., 16 listopada 2010r., 21 maja 2012r., 23 maja 2012r., 24 maja 2012r., 1 czerwca 2012r., 4 czerwca 2012r., paragon z 31 marca 2012r. k. 121-139, umowa darowizny z 8 września 2010r. k. 176-177, umowa najmu k. 178; fotografie i rachunki k.327-484, 397-484; zeznania świadków: I. L. k. 287 - 288, J. B. k. 258 - 259, M. K., H. J. k. 259 - 260, J. R. k. 258, 613; B. K. k. 286, P. K. k. 285 - 286; przesłuchanie stron k. 315 - 316(C. O.), 316 - 318 (G. L. (1)), 490-492, 554-560 - (B. S. (1)); opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości K. B. (1) k. 508 - 550, opinia uzupełniająca k. 583 - 586, 614, 515).

Powyższe ustalenia faktyczne zostały poczynione na podstawie dowodów z dokumentów dopuszczonych jako dowody. Prawdziwości oraz autentyczności tych dokumentów nie zakwestionowała w sposób skuteczny żadna ze stron, nie budziła ona również wątpliwości Sądu. Dalsze okoliczności które nie wynikały z dokumentów zostały ustalone na podstawie zeznań świadków oraz na podstawie przesłuchania stron. Zeznania ww. osób w przyjętym zakresie uznał za wiarygodne, brak było między zeznaniami ww. osób sprzeczności, przy czym Sąd ostatecznie przyjął, iż nie miała miejsca darowizna na rzecz powódki S. w wysokości 100 000 złotych w latach 80 - tych na zakup auta; pozwany wprawdzie utrzymywał, iż do takiej darowizny doszło, jednakże powódka B. S. (1) kategorycznie temu zaprzeczyła

oświadczając, podobnie jak powódka C. O., iż samochód został kupiony z ich własnych środków. Zeznania pozwanego w tym zakresie sąd uznał za niewiarygodne albowiem nie potwierdził ich przekonująco pozostały materiał dowodowy.

Sąd oparł się na opinii biegłej z zakresu szacowania nieruchomości K. B. (1) jako spójnej, sporządzonej z wykorzystaniem fachowej wiedzy przez osobę mającą kompetencje w dziedzinie szacowania nieruchomości. Opinia była logiczna, konsekwentna, biegła wskazała zastosowane metody badawcze a swoje wnioski prezentowała przekonująco. Biegła K. B. (1) wyjaśniała opinię pisemnie i ustnie, podtrzymując opinię główną. Biegła przedstawiła motywacje, dla których wyceniała nieruchomość składającą się z działki nr (...) jako całość a nie osobno poszczególne jej elementy (budynek mieszkalny i gospodarczy, grunt); biegła wskazała, iż w ten sposób dokonuje się wyceny wartości rynkowej nieruchomości a nie jej wartości odtworzeniowej. Poszczególne elementy składowe nieruchomości miały znaczenie jako cechy nieruchomości; wartość rynkowa nieruchomości to wartość za jaką można ją zbyć, biorąc pod uwagę wszelkie jej cechy istniejące aktualnie i stosując metodę porównawczą.

Odnośnie nieruchomości gruntowej rolnej (działka nr (...)) sąd z kolei podzielił przedstawione przez biegłą motywacje jakimi się kierowała określając stan drogi dojazdowej do nieruchomości jako dobry, niezasadne było ustalenie wartości działki rolnej z uwzględnieniem braku służebności dojazdu i złego skomunikowania działki z drogą publiczną.

Strony nie podważyły przekonująco ustaleń i wniosków biegłej, nie wykazały by opinia była nierzetelna bądź wadliwa – tym samym nie osłabiły jej mocy dowodowej.

Z powyższych przyczyn oddaleniu podlegały wnioski obu stron o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ds. wyceny nieruchomości; samo niezadowolenie strony z wniosków opinii nie uzasadnia dopuszczania dowodu z opinii innego biegłego tej samej specjalności – dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego spowodowałoby przy tym zbędną zwłokę w postępowaniu.

Nadto oddaleniu podlegał wniosek powódek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety na okoliczność ustalenia hipotetycznego stanu możliwości zabudowy działki nr (...). Oddalając ten wniosek Sąd miała na uwadze, iż przy rozstrzygnięciu sprawy Sąd winien brać pod uwagę aktualny stan nieruchomości a nie stan hipotetyczny. Wskazała na to również w swych wnioskach biegła K. B.; wielkość działki była uwzględniona w szacowaniu wartości rynkowej nieruchomości, ujmując tę kwestię jako dobrą cechę nieruchomości. Uwzględnienie przedmiotowego wniosku dowodowego nie przyczyniało się do wyjaśnienia sprawy a jedynie powodowałoby zbędną zwłokę w postępowaniu i generowało dalsze zbyteczne jego koszty.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przesłuchanie w charakterze świadka L. S. albowiem nie miały one – w świetle zgłoszonej tezy dowodowej – dla sprawy istotnego znaczenia (k.197).

Sąd zważył:

Powództwo podlegało częściowemu uwzględnieniu odnośnie roszczenia zgłoszonego przez powódkę A. L. (1).

Zgodnie z art. 991, 993, 994 Kodeksu cywilnego zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych, darowizny oraz zapisy windykacyjne dokonane przez spadkodawcę; nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, ani dokonanych przed więcej niż dziesięć laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, darowizn na rzecz osób niebędących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

Powódki to małżonek oraz zstępni spadkodawcy a zatem każdy z nich był uprawniony do dochodzenia roszczeń z tytułu zachowku. Powódki w pozwie określiły swój zachówek jako połowa wartości udziału spadkowego, który by im przypadął przy dziedziczeniu ustawowym.

Sąd na potrzeby wyliczenia zachowku ustalił substrat zachowku na łączną kwotę 422.400 zł. Na kwotę tę składają się: 244 000 złotych jako ustalona w toku postępowania wartość zabudowanej nieruchomości według stanu na dzień jej darowizny na rzecz pozwanego G. L. (1) a według wartości obecnej, po odjęciu nakładów poczynionych przez tego pozwanego od momentu otrzymania darowizny; 2 x 73 200 zł jako darowizny od spadkodawcy na rzecz powódek B. S. (1) oraz C. O.; 32 000 złotych tytułem ceny jaką pozwany uzyskał ze sprzedaży działki (...) na rzecz sąsiada J. R., podarowanej mu przez spadkodawcę.

Wartość zabudowanej nieruchomości (działka nr (...)) sąd ustalił w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe, mając na względzie w szczególności treść opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości K. B. (1). Biegła wskazała, iż wartość nieruchomości należało oszacować biorąc pod uwagę jej wartość rynkową; tj cenę za którą można ją zbyć. Przy wyliczeniu wartości rynkowej nie bierze się pod uwagę osobno wartości budynków (mieszkalnego i gospodarczego) oraz wartości gruntu – inaczej niż przy zastosowaniu metody odtworzeniowej - lecz te parametry nieruchomości mają znaczenie jako cechy nieruchomości. Nie uwzględnia się również hipotetycznej możliwości podziału działki, lecz jej aktualny stan. Strony nie podważyły przekonująco ustaleń i wniosków biegłej, nie wykazały by opinia była nierzetelna bądź wadliwa, nie osłabiły jej mocy dowodowej – tym samym była ona wiarygodna i mogła się ona stać podstawą ustaleń sądu.

Wartość podarowanej pozwanemu przez spadkodawcę działki rolnej nr (...) sąd ustalił w kwocie, za jaką pozwany zbył tę działkę na rzecz sąsiada J. R., pomimo, iż wartość tej działki na dzień sprzedaży w toku procesu ustalono na wyższą kwotę tj. kwotę 55 000 złotych (opinia biegłego K. B.). Tym niemniej Sąd wziął pod uwagę fakt, iż pozwany sprzedał tą działkę po cenie niższej albowiem była to cena uzgodniona jeszcze przez spadkodawcę z kupującym za życia spadkodawcy; pozwany w tym zakresie uszanował wolę ojca. Nie można zasadnie postawić w tym aspekcie pozwanemu zarzutu, iż zbył działkę poniżej jej wartości rynkowej, w sytuacji gdy uwzględniał wolę ojca a nie znane mu były w dacie sprzedaży działki roszczenia powódek kierowane z tytułu zachowku.

Brak było podstaw do zaliczenia na poczet substratu zachowku domniemanej poczynionej przez spadkodawcę w latach 80 – tych ubiegłego wieku darowizny 100 000 ówczesnych złotych na rzecz powódki B. S. (1). Dokonanie tej darowizny nie zostało w przekonujący sposób wykazane i udowodnione.

Sąd wyliczając substrat zachowku nie uznał za zasadne uwzględnienie nakładów czynionych przez pozwanego na nieruchomość jeszcze za życia ojca, przed otrzymaniem jej jako darowizny. Pozwany czyniąc te nakłady (adaptacja części budynku na cele mieszkalne) działał we własnym interesie gdyż uzyskiwał w zamian za to ekwiwalent w postaci możliwości zamieszkiwania w wyremontowanej części budynku. Nie zostało wykazane, by istniała jakakolwiek umowa na mocy której G. L. (2) zobowiązywał się do zwrotu pozwanemu nakładów na nieruchomość; podkreślić należy, iż G. L. (2) pomagał pozwanemu w remoncie nieruchomości pracując jako murarz stąd też wartość tych nakładów musiałaby uwzględniać wkład jego pracy – pozwany ściśle wysokości dokonanych przez siebie nakładów nie wykazał. Po stronie pozwanego jako aktualnego właściciela nieruchomości i jako osoby dokonującej na nią nakładów przed datą nabycia nieruchomości nastąpił zbieg uprawnień – jest obecnie osobą mogącą zgłaszać roszczenie do właściciela, jak i jednocześnie właścicielem. Brak jest podstaw by traktować te nakłady jako długie spadkowe obniżające wartość czystego spadku dla celów obliczania zachowku.

Zgodnie z art. 996 k. c. zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz uprawnionego do zachowku zalicza się na należny mu zachówek.

Substrat zachowku ustalono, jak wyżej wskazano, na kwotę 422 400 zł a zatem udział spadkowy każdego ze spadkobierców wynosił po 105 600 zł. Powódki w pozwie określiły swój zachówek jako połowa wartości udziału spadkowego, który by im przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, co oznacza, iż każdej z nich tytułem zachowku

należy się kwota 52 800 złotych. Powódki B. S. (1) oraz C. O. otrzymały za życia spadkodawcy darowizny w wysokości po 73 200 złotych tj. w rozmiarze przekraczającym należny im zachówek. Ich roszczenia z tytułu zachowku zostały zatem zaspokojone w związku z czym powództwo o zachówek na ich rzecz podlegało oddaleniu w całości jako niezasadne. Odnośnie powódki A. L. (1) w toku procesu wykazano, iż na jej rzecz za swojego życia spadkodawca G. L. (2) nie dokonał żadnego przysporzenia, które mogłoby zostać zaliczone na poczet należnego jej zachowku a zatem należało zasądzić na jej rzecz kwotę 52 800 złotych. W pozostałym zakresie powództwo co do ww. powódki podlegało oddaleniu jako niezasadne.

O odsetkach orzeczono na zasadzie art. 481 k. c. zasądzając je od żądanej w pozwie daty złożenia pozwu tj. od 19 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty (data nadania – koperta k. 51). Roszczenie było wymagalne wskutek wcześniejszego wezwania do zapłaty, dokonanego pismem z 25.05.2016r.

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, biorąc pod uwagę wiek uprawnionej do świadczenia powódki, sytuację materialną pozwanego oraz okoliczność, iż pozwany dysponuje majątkiem w postaci spornej zabudowanej nieruchomości, która nie stanowi jego centrum życiowego a która stanowi możliwość pozyskania środków na spłatę zasądzonej kwoty (a przynajmniej stanowi zabezpieczenie dla zaciągnięcia pożyczki na ten cel).

O kosztach procesu orzeczono stosownie do wyniku sprawy na zasadzie art. 98 kpc (w relacji powódki S. i O. - pozwany) oraz art. 100 kpc (w relacji powódka A. L. (1) – pozwany). Po stronie powodowej zachodziło współuczestnictwo formalne a zatem koszty procesu podlegały osobnemu rozliczeniu pomiędzy pozwanym a każdą z osób występujących po stronie powodowej.

Pozwany poniósł łącznie kosztów 9217 zł (koszty zastępstwa procesowego 7200 zł, opłata skarbową 17 zł, zaliczka na biegłego 2000 zł) a zatem w odniesieniu do jednej powódki przypadała kwota 3072,32 zł. (9217 zł:3).

Powódki B. S. (1) oraz C. O. przegrały proces w całości a zatem zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu winny pozwanemu zwrócić przypadające na każdą z nich koszty procesu w całości.

Odnośnie kosztów procesu w relacji powódka A. L. (1) – pozwany G. L. (1) wskazać należy, iż powódka wygrała proces w 58,64 %.. Powódka łącznie poniosła koszty procesu w wysokości 7568,98 zł (opłata od pozwu 4502 zł, przypadające na nią koszty zastępstwa procesowego 2405, 66 zł (7217 zł:3); przypadający na nią udział w wydatkach powódek na rzecz biegłego 661,32 zł (1983,97 zł:3), zaś pozwany tak jak wyżej wskazano 3072,32 zł. Biorąc pod uwagę rozmiar poniesionych przez obie strony kosztów procesu oraz stopień w jakim powódka utrzymała się ze swoim żądaniem należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki A. L. (1) kwotę 1328,92 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wydatki na biegłego rzeczoznawcę wyniosły łącznie 3983,97 zł (k.562, 590, 622). Zostały pokryte zaliczką wpłaconą przez pozwanego (2000 zł) oraz z części zaliczki wpłaconej przez powódkę B. S. (1) (1983,97zł). Z przesłuchaniem w drodze pomocy prawnej B. S. wiązały się koszty tłumaczeń łącznie 590,90 zł (k.356,563).

Uwzględniając zaliczki wpłacone przez powódkę S. (3500 zł + 500 zł) oraz koszty biegłych obciążające powódki (1983,97 zł + 590,90 zł),Sąd nakazał zwrócić powódce B. S. (1) kwotę 1425,13 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na zasadzie art. 80 ust. 1 uoksc.

SSO Andrzej Kieć